

working out and implementation the technologies of social pedagogical work with children. These technologies are working out during the experiment and are successfully implemented.

Keywords: *social teacher, cruel conduct, family, child.*

СПИСОК ОСНОВНИХ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Василькова Ю. В. Методика и опыт работы социального педагога. - М.: «Академия», 2001. - 160 с.
2. Машовець М. А. Підготовка студентів до співпраці з батьками дітей дошкільного віку. - К.: ОРІС, 2000. - 182 с.
3. Мардахаев Л. В. Основы социально-педагогической технологии: Учеб. пособие для студ. - Рязань: Изд-во «Ярмарка», 1999. - 92 с.
4. Методика и технологии работы социального педагога / Под ред. М. Галагузовой и Л. Мардахаева. - М.: Академия, 2002. - 254 с.
5. Психокоррекционная и развивающая работа с детьми дошкольного возраста. Учеб. пособие для студ. / Под ред. И. В. Дубровиной. - М.: «Академия», 1999. - 147 с.
6. Технології соціально-педагогічної роботи: Навч. посіб. / За ред А. Й. Капської. - К., 2000. - 372 с.
7. Шакурова М. В. Методика и технология работы социального педагога: Учеб. пособ. - М.: «Академия», 2002. - 272 с.
8. Шептенко П. А., Воронина Г. А. Методика и технология работы социального педагога. - М.: «Академия», 2001. - 243 с.

УДК 37. 013.42: 37. 018.2

Гевчук Н. С.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ У ДИСТАНТНИХ СІМ'ЯХ

Стаття присвячується розгляду проблеми жорстокого поводження з дітьми у дистантних сім'ях та основних превентивних форм по попередженню даного явища.

Ключові слова: *трудова міграція, дистантна сім'я, мігрант, соціально-педагогічна профілактика, насилля.*

Економічна криза, що охопила весь світ у 90-х роках, змусила все людство звернути увагу на соціальні проблеми. Хоча відтоді майже у всіх країнах простежується економічний розвиток, проблеми молодого покоління залишаються в центрі уваги.

Зміни в соціальному, економічному та політичному житті України призвели до змін у свідомості людей. Сьогодні ми починаємо сприймати людину як основу всього суспільного життя, основу економіки, політики, культури. Найважливішим соціальним інститутом підростаючого покоління була і залишається сім'я. Батьки й матері є носіями суспільних норм, традицій, моралі, що передаються від покоління до покоління й закріплюються в життєвому досвіді дітей.

Сучасна українська держава розуміє важливу роль сім'ї у вихованні майбутніх громадян-патріотів, у яких добре розвинене почуття національної свідомості, а також такі особистісні риси, як духовність, висока моральна, художньо-естетична, правова, трудова, фізична, екологічна культура.

Сім'я - найперший та найважливіший чинник соціалізації дитини-своєрідна модель великого суспільства. Тому від неї залежить майбутнє суспільства та країни. [4].

Відродження нації розпочинається з родини, яка забезпечує збереження психічного й фізичного здоров'я дитини, її розвиток у ранньому та дошкільному віці. Саме тому державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття) одним з головних напрямків виховання проголосує «організацію Родинного виховання та освіти, якважливу ланку виховного процесу і забезпечення педагогічного всеобучу батьків».

Такі об'єктивні причини, як бурхлива урбанізація, акселерація, демографічна диспропорція, трудова міграція, збільшення кількості міжетнічних шлюбів, звуження кола родинних зв'язків, спричинили кризу сучасної сім'ї: погіршується здоров'я всього населення, знижується народжуваність, збільшується кількість розлучень, знецінюється сімейне життя. В одних сім'ях діти виходять з-під контролю батьків, в інших - все життя відчують на собі свавілля останніх.

Спостерігається тенденція перекладання батьками відповідальності за результат виховання своїх дітей на дитячий садок, школу, вищий навчальний заклад.

Зростає кількість малозабезпечених, неповних та інших дисгармонійних сімей. Все це негативно позначається на виконання сім'єю основних функцій - репродуктивної, економічної, виховної. Батьки не можуть належним чином організувати життєзабезпечення та виховання своїх дітей. [3].

Перераховані нами причини неблагополуччя в сучасному українському суспільстві спричинили виникнення такого нового соціального явища, як закордонне заробітчанство, яке фахівці називають кризою міграції населення.

Трудова міграція - це міграція осіб, що внаслідок погіршення економічної ситуації переїжджають на певний час для того, щоб найнятися на роботу та висилати гроші сім'ї або робити заощадження для матеріального забезпечення свого існування після повернення додому. [2].

Трудова міграція батьків, яка перш за все своєю метою має розв'язання матеріальних питань родини, призводить до складних наслідків у розвитку дітей, які залишаються на Україні. [3].

За неофіційними даними громадських організацій на заробітках за кордоном постійно перебуває від 1, 5 до 5 мільйонів наших громадян. [3].

Сім'ю, члени якої перебувають на відстані з різних причин науковці називають «дистантною», визначення поняття дистантна сім'я, знаходимо у працях Ф. А. Мустаєвої та І. М. Трубавіної. Такі сім'ї є неблагополучними де виникає чимало психолого-педагогічних проблем у вихованні дітей [2].

Бездоглядність дітей, відсутність контролю за їхньою поведінкою, навчанням, розвитком та вихованням з боку батьків та вчителів призводить до педагогічної занедбаності та важковиховуваності. А на сьогодні дана проблема є досить актуальною, тому і потребує вивчення. Діти, чії батьки їдуть на заробітки за кордон, потребують допомоги та уваги, а облік сімей заробітчан є необхідним для попередження бездоглядності дітей трудових мігрантів.

Після від'їзду одного з батьків за кордон, у дітей найчастіше всього виникає глибокий депресивний стан, небажання спілкуватися з рідними та друзями, особливо з мамою чи татом, які поїхали; крім того, дитина стає дратівливою, тривожною, агресивною; у неї можуть з'явитися думки про самогубство; вона нікому не довіряє і навколишній світ стає для неї чужим.

Безпосередньо опікуватися цією проблематикою покликаний ряд міністерств - Міністерство освіти і науки України,

Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту, Міністерство праці та соціальної політики, Міністерство охорони здоров'я, Міністерство внутрішніх справ, Міністерство юстиції України.

Однією із головних задач українського суспільства та нашої держави є здійснення та забезпечення права дитини на виховання в сім'ї. Ці права зазначені як і в міжнародних документах (Конвенція ООН про права дитини) так і в українських законодавчих актах.

Зокрема, в законі України «Про охорону дитинства», у статті 4. «Система заходів щодо охорони дитинства», йдеться мова про те, що держава гарантує забезпечення належних умов для охорони здоров'я, навчання, виховання, фізичного, психічного, соціального та інтелектуального розвитку дітей, їх соціальної адаптації та активної життєдіяльності, зростання в сімейному оточенні в атмосфері миру, гідності, взаємоповаги, свободи та рівності. [1].

Через нестабільність в економічній сфері України, за останні 5 років, кількість робочих місць зменшилась, тому частина батьків шукають роботу за кордоном. Через це виникає проблема виховання дітей, батьки яких перебувають за кордоном.

Такий стан речей призводить до порушення закону України «Про охорону дитинства», з боку держави.

У цьому ж законі, говориться про те, що виховання в сім'ї є першоосною розвитку особистості дитини. На кожного з батьків покладається однакова відповідальність батьків виховання навчання і розвиток дитини. Батьки зобов'язані виховувати дитину, піклуватися про неї, створювати належні умови для розвитку її природних здібностей, готувати її до самостійного життя та праці. [1].

Батьки, в силу різних причин, не виконують своїх обов'язків. Вони не розуміють, якої невиправної психологічної шкоди завдають своїм дітям, залишаючи їх заради того, щоб покращити матеріальне становище сім'ї.

Таким чином, ми можемо стверджувати, що від'їзд батьків за кордон та тривала їх відсутність - це є психологічне насилля над своїми дітьми, яке призводить до цілої низки негативних проявів як у поведінці, так і в психіці.

Для того, щоб попередити жорстоке поводження з дітьми, які проживають у дистантних сім'ях, ми пропонуємо виступувати наступні форми роботи:

- Тренінги для учнів;
 - Години спілкування;
- Батьківські збори. [5].

Для того, щоб допомогти дітям трудових мігрантів ефективно соціалізуватися, зорієнтуватися у складному, суперечливому світі, знайти вихід із кризової ситуації, соціальному педагогу слід включати їх у ряд тренінгів: соціальної адаптації, життєвих цілей і т. д.

Крім тренінгових занять також можна використовувати години спілкування.

Тематика годин спілкування

I. Тема: «Здоровий спосіб життя».

Форми і методи роботи: лекція, бесіда, диспут, рольові ігри, відео лекторій.

Основні питання:

1. Розкрити поняття що таке ЗСЖ.
2. Наслідки наркоманії, тютюнопаління для організму людини.

II. Тема: «У світі професій»

Форми і методи роботи: лекція, повідомлення, міні-театр, ділові ігри.

Основні питання:

1. Для чого людині необхідна професія.
2. Види та перелік професій.

III. Тема: «Трудова міграція»

Форми і методи роботи: робота в групах, «мозковий штурм», аналіз запропонованих ситуацій, бесіда.

Основні питання:

1. Поняття «трудова міграція».
2. Причини трудової міграції.
3. Наслідки трудової міграції.
4. Способи запобігання трудовій міграції.

IV. Тема: «Діти трудових мігрантів»

Форми і методи роботи: дискусія, фотоколаж, робота в групах, епістолярна психотерапія.

Основні питання:

1. Поняття «діти трудових мігрантів».
2. Труднощі, проблеми дітей трудових мігрантів.
3. Шляхи подолання труднощів, вихід із складних життєвих ситуацій.

V. Тема: «Виїзд за кордон у пошуках роботи як шлях потрапляння в рабство»

Форми і методи роботи: аналіз рекламних роликів, просвітницької літератури, дебати, складання інструкцій і правил безпечної поведінки.

Основні питання:

1. Формування чітких уявлень про заходи безпеки під час поїздок за кордон.
2. Необхідна інформація про поїздки за кордон.
3. Допомога потерпілим від торгівлі людьми.

VI. Тема: Диспут « Трудова міграція: за і проти... »

Форми і методи роботи: відеолекторій, підбірка газетних статей, рольова гра.

Основні питання:

1. Причини і наслідки трудової міграції.
2. Трудова міграція як шлях потрапляння до тенет торгівців людьми.

Розробка основних правил поведінки. [5].

Перелік тем на батьківські збори:

- «Поняття дистантної сім'ї та її вплив на розвиток особистості дитини»
- «Типові проблеми у вихованні дитини, що проживає в сім'ї трудових мігрантів»
- «Соціалізація дітей, що проживають у дискантних сім'ях»
- «Трудова міграція як причина девіантної поведінки підлітків»
- «Проблеми опікунства дітей трудових мігрантів»
- «Соціальні послуги, яких потребують діти, батьки яких за кордоном»

Отже, ми бачимо проблему, яка потребує цілеспрямованого державного втручання (міністерств та відомств), допомоги висококваліфікованих спеціалістів - соціальних педагогів, психологів, соціальних працівників.

У подальшому вважаємо, що варто розробити та вдосконалити систему соціально-педагогічних технологій, які б сприяли покращенню стану проблеми дітей, що проживають у дискантних сім'ях.

The article is dedicated consideration of problem of legal cruelty with children in migration families and basic preventive forms on warning of this phenomenon.

Keywords: labour migration, migration family, migrant, socially pedagogical prophylaxis, violence.

СПИСОК ОСНОВНИХ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про охорону дитинства»
2. Пісун О., Прибиткова І., Воловин В. Міграційна ситуація в Україні // Політична думка. - 1996. -№ 8. - С. 45-72.
3. Ровенчак О. Визначення та класифікації міграцій: наближення до операційних понять // Політичний менеджмент. - 2006. - №2 (17).-С. 127-139
4. Соціально-педагогічна робота з неблагополучною сім'єю. Трубавіна І. М. навчальний посібник - К.: ДЦССМ, 2003,- 132с.
5. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми трудових мігрантів: Навч. -метод. Посібник. \за ред. К. Б. Левченко, Трубавіної І. М., Цушка І. І.- К.: ФОП. «Купріянова»2007. - 240с.

УДК37. 013.42

Дідик Н. М.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ, ЯКІ ЗАЗНАЛИ ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ В СІМ'І

Стаття розкриває соціально-педагогічні технології роботи з дітьми, які зазнали жорстокого поводження в сім'ї. Описано види насильства, механізми його виникнення, шляхи подолання. Відображено профілактичні та реабілітаційні заходи щодо попередження сімейного насильства, подано напрямки подальшого вивчення даної проблеми.

Ключові слова: жорстоке поводження, насильство.

Одним із показників соціальної зрілості суспільства є ставлення до дітей. Якщо воно зорієнтоване на високі загальнолюдські цінності, то не терпиме до проявів жорстокого поводження з дітьми, зневажання їхніх інтересів.

За офіційними даними, насильство в сім'ї - досить поширене явище в Україні [4]. За статистикою, 30-40% всіх насильницьких злочинів відбуваються в сім'ї. Майже в 45-49% сімей присутне